

**ADNAN TEKIN,
VOORZITTER MBO RAAD**

Een crisis biedt ook kansen

Mondkapjes, afstandsregels, meer online-onderwijs. Het is een hectische tijd in het mbo en dus voor Adnan Tekin, de nieuwe voorzitter van de MBO Raad. Raken door corona andere onderwerpen ondergesneeuwd? Integendeel, zegt hij. Die krijgen nu juist extra urgentie.

Een eerdere afspraak ging niet door vanwege een spoedoverleg over mondkapjes. Hoe zit het ook alweer? Op het mbo hoeven studenten géén mondkapjes, omdat daar de 1,5 meterregel geldt. Veel scholen adviseren of verplichten als aanvullende maatregel een mondkapje. De minister van OCW gaf vervolgens aan dat mondkapjes in het mbo niet nodig zijn. In de politiek ontstond vervolgens het misverstand dat mét een mondkapje meer studenten naar school zouden kunnen komen en de 1,5 meter-regel kon vervallen.

'Verwarring alom! Die discussie over mondkapjes is lastig uit te leggen. Waar het op neer komt: wij zijn in het mbo gebonden aan de RIVM-maatregel, waaronder de 1,5 meter afstand. En we vinden: als scholen aanvullend binnen de locaties het dragen van een mondkapje adviseren of verplichten, moeten ze de ruimte hebben dat te doen. Dus dat hebben we duidelijk gemaakt en is overgenomen.' *

Op 1 juli nam u de voorzittershamer over. Hoe waren de eerste maanden?

'Ik ben in een bizarre tijd begonnen. Vanaf 1 juni heb ik een maand meegelopen met de waarnemend voorzitter, Frank van Hout. We zaten toen nog in een intelligente lockdown, dus dat verliep voornamelijk digitaal. Ik had mezelf voorgenomen om veel met scholen, bestuurders, docenten en studenten te gaan

praten, maar daar kwam de eerste tijd weinig van. Ik ben inmiddels wel begonnen met een 'Tour de mbo' en ben op bezoek geweest bij scholen in Noord-Holland en Rotterdam. Op anderhalve meter, met een kleine groep mensen en waar gevraagd een mondkapje op. Maar nu de besmettingen toenemen, heb ik die Tour de mbo voorlopig in de ijskast gezet. We gaan over een paar weken kijken hoe dan de stand van zaken is.'

Waar ging het over, tijdens die bezoeken?

'Over de praktijklessen, die zijn het hart van het mbo. Ik zie gelukkig dat veel scholen de praktijklessen nu in school kunnen geven. Gemiddeld kunnen per dag 30% van de studenten en docenten op school zijn. Is dat het ideale plaatje? Nee, daar moet je eerlijk in zijn. Maar de studenten vinden het mooi dat ze tenminste

* Inmiddels gelden er alweer nieuwe regels. Klik [hier](#) voor de meest actuele stand van zaken.

weer naar school kunnen.

We hebben het natuurlijk over het welzijn van de docenten en onderwijsondersteuners, leidinggevers en de studenten. Het wordt al steeds moeilijker om zoveel mogelijk studenten lessen op school in te plannen omdat het aantal besmettingen toeneemt. Mbo-docenten krijgen geen voorrang in de teststraat. Dus stel, een docent heeft klachten en moet getest worden, dan kan dat wel even duren en kan hij of zij geen lesgeven op school. Een docent met iemand in de omgeving die positief getest is, moet ook in quarantaine en valt dus ook weg. Waar we het vooral ook over hebben: hoe houden we zicht op de kwetsbare studenten? Hebben we die voldoende in beeld?’

Trekt corona de aandacht niet weg van andere belangrijke onderwerpen?

‘Nee, die worden zelfs urgenter. Het mbo stond al bekend om ‘een leven lang ontwikkelen’, om her- en bijscholing. Deze crisis biedt wat dat betreft ook een kans voor het mbo om zich daar verder op te profileren en om ook echt de samenleving te helpen en mensen die aan de kant dreigen te raken, weer op het juiste spoor te helpen.

Wat daarbij ook zeker extra urgentie krijgt, zijn individuele leerrechten, waarvoor we met de Vereniging Hogescholen en de Vereniging Samenwerkende Nederlandse Universiteiten een voorstel bij minister Wouter Koolmees hebben ingediend. Leerrechten voor iedereen, onafhankelijk van in welke sector je werkt. Of kijk naar het digitaal onderwijs en het online-onderwijs. In Nederland hebben wij er lang over gepraat, maar je ziet nu de urgentie ervan, en hoe je dat moet inrichten, en hoe we dat op langere termijn willen inrichten. We zijn de tijd van praten voorbij, door deze crisis.’

De samenwerking tussen vmbo en mbo, staat die ook nog hoog op de agenda?

‘Ja, zeker! Juist nu. Als we voldoende jongeren willen kunnen opleiden voor de arbeidsmarkt van de toekomst, moet onder andere de overgang tussen vmbo en mbo moeiteloos zijn. Die doorlopende leerroutes geven scholen de mogelijkheid om maatwerk te leveren voor de verschillende groepen jongeren. Volgens mij is dat de route die we moeten bewandelen en dat dóen we dus al.

Als gedeputeerde in Noord-Holland heb ik trouwens gezien dat er in regio's vaak al een goede samenwerking is tussen scholen onderling en het bedrijfsleven. We hebben ook mbo-scholen met een vmbo-afdeling. Sommige regio's besteden er wat meer tijd, aandacht en financiën aan, soms zijn dat grote regionale programma's, vaak speelt de overheid een rol. Het belangrijkste is dat je samen in de regio goed kijkt waar de behoefte is.’

Gaat u dat vanuit de MBO Raad ook verder faciliteren?

‘Dat doen we al. Bijvoorbeeld door kennisdeling: wij hebben ook overzicht en kunnen de goede voorbeelden die we zien in Limburg, onder de aandacht brengen in Noord-Holland en zo verder verspreiden. Daar ben je ook belangenbehartiger voor. En als wij bijvoorbeeld signalen krijgen dat de samenwerking tussen vmbo en mbo in een regio stroef loopt of dat daar niet de juiste gesprekken gevoerd worden, dan ben ik wel het type voorzitter dat erop af gaat, om samen met bestuurders te kijken wat er aan de hand is. Vaak is het niet zo ingewikkeld, je moet partijen bij elkaar brengen. Dan komt het gesprek wel op gang en kun jij ertussenuit.’

Er wordt nu gewerkt aan de nieuwe leerweg, waarbij alle vmbo-leerlingen een praktijkgericht programma moeten volgen. Dat praktijkgerichte programma is vooral bedoeld om de aansluiting tussen vmbo (GL/TL) en mbo te verbeteren. Wat zouden leerlingen moeten leren in dat praktijkgerichte programma om die aansluiting soepel te laten verlopen?

‘Het is goed dat we met dat praktijkgerichte programma bezig zijn, want de nadruk lag in het verleden te veel op de avo-vakken. Je wilt dat leerlingen een onderbouwde en weloverwogen keuze maken voor een vervolgopleiding, dus hoe eerder en hoe realistischer ze kennismaken met die beroepsgeoriënteerde vakken, hoe beter.

Daarnaast denk ik dat het heel belangrijk is dat we de keuze die kinderen nu maken voor een theoretische of beroepsgeoriënteerde leerweg, opschuiven naar maximaal vijftien jaar. Dat hebben we nu ook gezegd binnen het kader van de Stichting van het Onderwijs, het platform van de vijf onderwijssectoren van po tot en met wo. Als je op je dertiende of veertiende al weet welke kant je op wilt, moet je die kans ook krijgen, maar voor veel kinderen is het fijn als ze wat langer de kans hebben om hun talenten te ontdekken. Het kan heel goed dat ze door dat praktijkgerichte programma in de nieuwe leerweg ontdekken dat hun talent in de beroepsgerichte leerweg zit.’

Wat zou uw advies zijn aan de ontwikkelteams die die programma's voor de nieuwe leerweg maken?

‘Dat vind ik een ingewikkelde vraag! Wat ik merk: bij het vo zijn de centrale examens meer vakgericht en bij mbo gaat het om geïntegreerde examens van verschillende vakken in een beroepscontext. Heb oog voor die verschillen. Dat is het enige dat ik er nu over kan zeggen.’

Over examens gesproken: binnen het programma Sterk beroepsonderwijs ligt ook nadruk op doorlopende leerroutes, waarbij

vo-scholen en mbo-scholen een gezamenlijk onderwijsprogramma aanbieden. Zou je in zo'n programma de tussentijdse centrale examens kunnen weglaten?

'Nee, in principe niet. Voor welk probleem is dit een goeie oplossing? We hebben te maken met een overgang van voortgezet onderwijs naar beroepsonderwijs. Vmbo en mbo zijn niet hetzelfde. Dan is het logisch om voor de overstap de kennis van vmbo'ers te toetsen, om een indruk te krijgen van waar ze staan en hoe ze in het mbo zo succesvol mogelijk kunnen zijn.'

De doorlopende leerroutes zijn juist in het leven geroepen om die overgang goed en soepel te laten verlopen. Dus laten we dáárin investeren met elkaar, liever dan dat we er iets tussenuit halen en dat achteraf weer moeten gaan repareren. Voor vmbo en mbo geldt: zoek elkaar op en voer het juiste gesprek, dat is het belangrijkste.'

Daarbij is het lastig dat vmbo en mbo soms niet dezelfde taal spreken, of langs elkaar heen praten. Wat is daaraan te doen?

'We hebben een aantal mbo-besturen die ook een vmbo hebben, die spreken echt wel dezelfde taal. Maar zonder gekheid: je moet elkaar ook gewoon opzoeken. Vmbo-scholen en mbo-scholen: zoek elkaar op in de regio, praat met elkaar. Je hebt allebei een regionaal belang. Als je iets niet begrijpt, vraag het. Zeg gewoon 'Ik begrijp even niet wat je zegt.' Stel jezelf kwetsbaar op, dat is de manier om je verhaal verder te brengen.'

Hoe ziet u het beroepsonderwijs over pakweg twintig jaar?

'Ik weet niet in wat voor tijd we dan zitten, maar ik denk wel dat het idee van 'een leven lang ontwikkelen' dan veel meer is ingebed in ons beroepsonderwijs. Ik kan me voorstellen dat we dan regionale centra hebben voor beroepsinnovatie, met prachtige goeie opleidingen, zoals we die nu ook al hebben, en

dan nog verder doorontwikkeld, ook in technische zin. En voor het vmbo: die verlenging van het keuzemoment tussen de theoretische en de beroepsgerichte leerweg van twaalf jaar naar vijftien jaar, dat zou denk ik helpen om gericht te kunnen kiezen.'

Wat zijn voor u de komende tijd de belangrijkste thema's?

'Dan draait het toch om corona en daaraan gerelateerde onderwerpen. Hoe gaat het met de kwetsbare jongeren, met 'een leven lang ontwikkelen', hoe gaan we verder met digitalisering? Het welzijn van onze docenten, onderwijsondersteuners, leidinggevenden en van de studenten vind ik van het grootste belang. Daar hebben we voorlopig onze handen vol aan, denk ik.'

Weet je, onderwijs is niet alleen maar onderwijs, het heeft ook een sociale functie. Het is elkaar ontmoeten, elkaar uitdagen, in contact met elkaar zijn. Dat kan nu veel minder en daar moet je oog voor hebben. We hebben het vaak over studenten, maar ik hoor ook van bestuurders en docenten signalen dat ze elkaar ook gewoon weer eens als team willen zien.'

Geldt dat voor u persoonlijk ook?

'Ik ben een mensen-man. Ik heb dat fysieke contact ook nodig. Het kán wel digitaal, maar je mist het non-verbale, de mimiek, het doorvragen, het spontane. Nu moet je handjes opsteken, net als in de klas vroeger. Ik schat dat wij in het mbo iets van in totaal 140 bestuurders hebben en ik heb nu, inclusief het MBO Bestuur, nog maar twintig bestuurders ontmoet. In vier maanden! Dat is ook waarom ik die Tour de mbo wilde doen. Niet alleen om die scholen te leren kennen, ook om de bestuurders te leren kennen.'

Waarop ik me het meeste verheug? Die werkbezoeken. Dat een school weer volledig open is. Dat ik in een kantine komt waar het bruist en waar ik mijn ogen uitkijk en denk 'Wat een herrie hier!' Héerlijk lijkt me dat.'